

BẢN TIN NGÀY NGHIÊN CỨU BIỂN ĐÔNG

(Cập nhật 5/8/2020)

Tình hình nổi bật

Bộ trưởng Ngoại giao Singapore ngày 4/8 điện đàm với Ngoại trưởng Mỹ tái khẳng định lập trường nhất quán và lâu dài của Singapore: Singapore không phải là một bên tranh chấp và không chọn bên trong các tranh chấp lãnh thổ tại Biển Đông. Lợi ích cốt lõi của Singapore là duy trì hoà bình và ổn định tại một trong những vùng biển nhộn nhịp nhất thế giới. Singapore ủng hộ quyền tự do hàng hải và hàng không của tất cả các quốc gia cũng như ủng hộ giải quyết hòa bình các tranh chấp theo các nguyên tắc của luật pháp quốc tế, bao gồm UNCLOS 1982.

Báo Tân Hoa ngày 4/8 cho biết Viện Nghiên cứu Hàng không Vũ trụ thuộc Viện Khoa học Trung Quốc tiến hành thử nghiệm lắp đặt vệ tinh quang học “Hải Nam số 1” tại Tam Á. Vệ tinh này dự kiến được phóng vào cuối năm 2020 tại Văn Xương, Tỉnh Hải Nam và là một trong những vệ tinh quan trọng trong Hệ thống chùm vệ tinh Hải Nam, được trang bị cảm biến quang học từ xa và hệ thống giám sát tàu thuyền AIS. Sau khi hoàn thành hệ thống chùm vệ tinh Hải Nam với tổng cộng 10 vệ tinh, Trung Quốc có thể dễ dàng kiểm soát Biển Đông và các khu vực lân cận; từ đó có thể phát triển và quản lý vùng biển này.

Báo đặc khu Châu Hải ngày 2/8 cho biết Tập đoàn dầu khí hải dương Trung Quốc (CNOOC) đã hoàn thành tuyến đường ống khí hỗn hợp 14 inches dài 33,1 km dưới đáy biển ở Biển Đông. Đường ống dầu khí nước sâu “Nam Hải” (Biển Đông) là “huyết mạch chính” phục vụ hoạt động sản xuất khí thiên nhiên nước sâu tại vùng biển phía Đông Biển Đông; theo đó khí thiên nhiên sau khi được khai thác tại các mỏ Phiên Ngung 34-1/35-2/35-1 sẽ được xử lý tại giàn khoan Phiên Ngung 34-1, sau đó vận chuyển đến giàn khoan Lệ Loan 3-1 thông qua hệ thống đường ống dầu khí hỗn hợp dưới đáy biển; cuối cùng sẽ được bơm tăng áp để chuyển về đất liền tại khu vực vùng vịnh lớn Quảng Đông - Hồng Công - Ma Cao.

Trung Quốc ngày 2/8 triển khai hai tàu hộ vệ tên lửa Type 054A và 056 tới Đá Vành Khăn thuộc quần đảo Trường Sa của Việt Nam trước thềm cuộc tập trận RIMPAC của Mỹ. Hình ảnh vệ tinh ngày 2/8 cho thấy còn có một số tàu tiếp liệu đến và đi khỏi Đá Vành Khăn. Hình ảnh vệ tinh ngày 3/8 cho thấy hai tàu hải cảnh khác của Trung Quốc cũng đang có mặt tại đá Subi.

Góc nhìn Quốc tế

+ Trung Quốc:

SCMP ngày 4/8 dẫn lời học giả Wang Yunfei (sỹ quan hải quân Trung Quốc đã nghỉ hưu) cho rằng với thành tích thấp trong các cuộc thăm dò trước bầu cử, Tổng thống Mỹ có thể triển khai một cuộc xung đột quân sự “có thể kiểm soát được” với Trung Quốc ở Biển Đông để làm tăng mức tín nhiệm và mục tiêu khả thi nhất cho cuộc tấn công sẽ là bãi cạn Scarborough. Do không có quân đội đồn trú tại đây nên hậu quả xung đột giữa Trung Quốc và Mỹ sẽ nhỏ hơn và quân đội Mỹ có thể lấy cơ hội phục lại hoạt động huấn luyện bắn súng tại bãi cạn này để làm bẽ mặt Trung Quốc. *Học giả Hu Bo* cho rằng một cuộc tấn công ở bãi cạn nằm trong khu vực 200 hải lý trong vùng đặc quyền kinh tế của Philippines sẽ là một cái tát vào mặt Manila trừ phi nước này có sự đồng ý từ trước. *Học giả Zhang Mingliang* cho rằng tuyên bố của Tổng thống Philippines yêu cầu quân đội không tham gia tập trận chung ở Biển Đông cùng các quốc gia khác là để làm hài lòng Bắc Kinh và việc này làm giảm khả năng Mỹ tấn công bãi cạn. *Học giả Wu Xinbo* cho rằng sự gia tăng tần suất chạm trán tàu chiến, máy bay giữa Trung Quốc và Mỹ có thể sẽ dẫn đến một số vụ tai nạn, từ đó nhanh chóng làm leo thang căng thẳng giữa hai nước.

Học giả Đinh Đạc (Viện nghiên cứu Nam Hải) ngày 3/8 trên SCMP cho rằng quan hệ Trung Quốc – Úc trên thực tế đang trải qua giai đoạn xuống cấp đột ngột chưa từng có tiền lệ. Là một quốc gia không có tuyên bố chủ quyền và nằm ngoài phạm vi thuộc quyền tài phán, Úc từ lâu lo ngại về tự do hàng hải, hòa bình và ổn định ở Biển Đông, giữ thái độ kín kẽ và trung lập. Việc Úc gửi công hàm lên Liên hợp quốc đánh dấu việc nước này từ bỏ hoàn toàn lập trường trung lập về các tranh chấp về chủ quyền lãnh thổ và quyền tài phán trên biển ở Biển Đông. Sự suy giảm tin cậy lẫn nhau giữa Trung Quốc và Úc đã bộc lộ rõ trong thời gian qua và dần ảnh hưởng đến quan hệ song phương giữa hai nước.

Học giả Yan Yan (Viện Nghiên cứu Nam Hải) ngày 23/7 cho rằng các phát biểu gần đây của Mỹ không phải là “bản chất” của vấn đề Biển Đông mà chỉ là những “lời nói dối xấu xa” được biên tập ngụy tạo để “đánh lừa dư luận, gây áp lực đối với Trung Quốc” vì (i) Tòa Trọng tài có sai phạm về thẩm quyền, giải thích sai về nguyên tắc và tinh thần của UNCLOS và yêu sách của Trung Quốc ở Biển Đông;

(ii) Mỹ không là một thành viên trong UNCLOS và cũng có những yêu sách không phù hợp quy định của UNCLOS; (iii) Phán quyết của Tòa chỉ có tính ràng buộc đối với hai nước Trung Quốc và Philippines là ý đồ nhằm tránh “mua dây buộc mình” của Mỹ. Mỹ cũng không muốn nhìn thấy các bên đạt được COC nhằm chia rẽ quan hệ giữa Trung Quốc với các nước ASEAN.

+ Đông Nam Á:

Viện nghiên cứu chiến lược và quan hệ quốc tế (CSIS) Indonesia ngày 5/8 tổ chức webinar với chủ đề "Mỏ neo Ấn Độ Dương – Thái Bình Dương: Lý do làm sâu sắc mối quan hệ Úc - Ấn Độ - Indonesia": (i) Úc, Ấn Độ và Indonesia là mỏ neo chiến lược của khu vực về địa chiến lược, do đó sự ổn định lâu dài của khu vực phụ thuộc đáng kể vào 3 quốc gia này và cách họ tương tác với nhau; (ii) Thách thức chính đối với mối quan hệ này là sự không đồng đều của từng mối quan hệ song phương giữa 3 nước, không có khuôn khổ hợp tác 3 bên, cách tiếp cận của từng nước về cùng một vấn đề còn khác biệt; (iii) Đề xuất làm sâu sắc quan hệ 3 bên một cách toàn diện trên cơ sở củng cố từng mối quan hệ song phương.

Học giả Nguyễn Thế Phương (ĐHQG TP HCM) ngày 5/8 dự đoán 3 kịch bản có thể xảy ra ở Biển Đông gồm (i) *Chiến tranh trên biển giữa Mỹ và Trung Quốc*: Va chạm giữa các tàu chiến, tàu ngầm, máy bay của Trung Quốc và Mỹ hoạt động ở khu vực tranh chấp hay tính toán sai lầm của chỉ huy hải quân hoặc phi công ở cả hai bên dẫn đến một sự kiện nghiêm trọng trên biển; (ii) *Căng thẳng cao độ, nguy cơ chiến tranh*: Kịch bản nhẹ nhàng hơn nhưng cũng rất phức tạp vì đã có tiền lệ khi va chạm dẫn tới căng thẳng trên biển và vượt khỏi tầm kiểm soát trở thành kịch bản thứ nhất; (iii) *Khả năng đối đầu hạ nhiệt*: Xu hướng có thể xảy ra nhất là căng thẳng giữa 2 bên sẽ tiếp tục tăng cho tới bầu cử Mỹ rồi dần hạ nhiệt.

+ Các nước khác:

Học giả Uday Bhaskar (Hội nghiên cứu chính sách Ấn Độ) ngày 4/8 cho rằng các nước ở Biển Đông đang phải đối diện với tình thế lưỡng nan. Một mặt các quốc gia ngày càng lo ngại trước hành động bắt nạt và xâm lược của Trung Quốc, mặt khác lại hoài nghi mức độ cam kết về sự thay đổi chính sách Biển Đông trong phát biểu của Ngoại trưởng Pompeo cũng như khả năng các quốc gia khu vực cùng đứng lên phản đối Trung Quốc. Phép thử cho tình thế hiện nay có thể là một tuyên bố

chung của ASEAN và các quốc gia Quad về những hành vi trái pháp luật của Trung Quốc, yêu cầu nước này hành động đúng đắn. Việc Trung Quốc có chấp nhận hay không sẽ chứng minh con đường định vị bản thân của Trung Quốc với thế giới.

Biên tập: Nguyễn Nhật

@Viện Biển Đông - Học viện Ngoại giao

"Bản tin ngày Nghiên cứu Biển Đông" được soạn thảo từ các tài liệu công khai nhằm tổng hợp thông tin giúp bạn đọc. Các thông tin trong Bản tin không phản ánh quan điểm của Viện Biển Đông. Ban biên tập không chịu trách nhiệm đối với sự thay đổi về nội dung của tin gốc cũng như đường dẫn kèm theo đến các tin gốc.

Mọi ý kiến góp ý xin gửi về Viện Biển Đông - Học viện Ngoại giao, 69 Chùa Láng, Đống Đa, Hà Nội; email: scsi@dav.edu.vn.